

Program

Na osnovu čl. 23. i čl. 15. Zakona o udruživanju građana ("Sl.list RCG", broj 23/90, 13/91 i 30/92) Udruženje zaštite na radu Crne Gore na sjednici osnivačke Skupštine održanoj dana 4. 02. 2000.godine u Podgorici donosi

PROGRAM

Udruženja zaštite na radu Crne Gore

Opšte napomene

Saglasno odredbama odluke o osnivanju Udruženja zaštite na radu Crne Gore (u daljem tekstu: Udruženje) i obavezama sadržanim u Zakonu ovim Programom se definišu osnovni pravci djelovanja Udruženja zasnovani na ciljevima zbog kojih se udruženje osniva i osnovnim tekovinama ustavno pravnih načela kojima se garantuje minimum egzistencijalnih socijalnih i radnih prava zaposlenih.

Isto tako, Program sadrži obaveze osnivača i svih članova Udruženja na planu realizacije zadatih ciljeva i podsticaju razvoja sistema zaštite na radu u njegovoj praktičnoj primjeni.

Udruženje zasniva svoj položaj na stručnoj pripadnosti njegovih članova bilo u formi individualnog učešća, bilo u obliku kolektivne, odnosno institucionalne pripadnosti. U tom smislu nije konstruisan uzak okvir struka koje predstavljaju preduslov za članstvo u udruženju, već to mogu biti sva ona stručna lica koja u obavljanju svojeg zanimanja tretiraju i oblast zaštite na radu kao sistemsku cjelinu i dio radnog procesa uopšte. Jedini realan preduslov za članstvo u udruženju jeste nedvosmisleno iskazana inicijativa, potreba ili faktički učinjena konkludentna radnja kojom se dokazuje da se takvo lice institucionalno ili pojedinačno bavi problemom zaštite na radu.

Udruženje po svojoj prirodi jeste isključivo nestranačko, neprofitabilno i otvoreno za pristup novih članova na način i pod uslovima određenim osnivačkim aktom, statutom i programom Udruženja.

Status člana Udruženja nije pretpostavka bez koje nije moguća saradnja sa ovom organizacijom, već sasvim suprotno: osnov saradnje može biti svaki oblik komunikacije sa drugim subjektima - institucijama i pojedincima koji svojim iskustvom ili bilo kojim drugim vidom angažovanja mogu pomoći u realizaciji osnovnih ciljeva Udruženja. Prema ovom kriterijumu Udruženje je otvoreno za sve oblike saradnje sa organima, institucijama i pojedincima koji svoje inicijative mogu i žele realizovati preko ovog udruženja. U tom smislu posebno se ukazuje na potrebu stimulacije cehovskih organizacija poslodavaca (komore, udruženja), sindikalnih udruženja i aktivista, kao i državnih organa i organizacija čija je djelatnost povezana sa problematikom zaštite na radu, da se uključe u saradnju i daju svoj doprinos unapređenju ove discipline kojom se postiže unapređenje bezbjednosti na radu, zaštite života i zdravlja radnika i zaštite životne sredine kao posledice štetnosti tehnoloških procesa.

Materijalno-pravni izvori Programa

Udruženje je projektovalo vrijeme osnivanja i početak djelovanja i vezalo ga za stupanje na snagu Zakona o zaštiti na radu ("Sl.list RCG" br. 35/98) kojim je na kvalitativno nov način normirana ova

oblast. Sve do ovog trenutka u novijem periodu zakonodavne aktivnosti u Republici ova materija nije egzistirala kao poseban zakonski propis, već je svoj okvir zadržala u Zakonu o radnim odnosima (Sl.list RCG br.29/90, 42/90,28/91 i 16/95) čineći njegovo posebno poglavlje i vezujući ga u jednu cjelinu. Sam značaj materije, tretman u uporednom zakonodavstvu i potrebe nosilaca prava i obaveza primjene odredile su i način ustrojstva normativnog akta kojim se propisuju ova prava i obaveze u pozitivnom pravu naše Republike. Zbog toga se i cijeno da se donošenjem posebnog zakonskog akta stvaraju optimalni uslovi za organizovanje Udruženja i animiranje ostalih subjekata da se kroz jednu ovakvu organizacionu formu doprinese unapređenju sistema zaštite na radu.

Pored toga, obaveze koje jedan državno pravni subjekt preuzima na bazi članstva u međunarodnim organizacijama i udruženjima impliciraju i na angažman svih činilaca u pravcu spoznaje i prihvatanja normi međunarodne zajednice kojima se propisuje minimalni nivo zaštite zaposlenih na radu i u radnoj sredini. U tom smislu se Udruženje u svom izvornom opredjeljenju poziva na sistem međunarodnih akata (deklaracija, konvencija, smjernica, preporuka, uputstava) donešenih od strane relevantnih međunarodnih činilaca. Radi izbjegavanja banalizovanih tumačenja ciljeva ovih normi ovim Programom se nedvosmisleno potvrđuje tendencija poboljšanja uslova rada do nivoa savremenih tokova u svijetu i to kao cilj kome u smislu formalnih pretpostavki treba težiti, a ne nikako kao nametnuta obaveza kojom se ograničava pristup međunarodnim organizacijama i udruženjima.

Postojeći sistem kolektivnog ugovaranja i akata izvedenih na bazi donošenja Opšteg kolektivnog ugovora obavezuje članove i samo Udruženje da ove akte prihvate kao realnost i polaznu osnovu koju je potrebno doradivati i usklađivati sa novim propisima i zahtjevima zaštite na radu.

Osim radno-pravnog zakonodavstva u najužem obliku na kraju se ističe i osnovni postulat na kojem počiva odnos države prema svim segmentima društva, bar što se tiče njenog pravnog ustrojstva, a to je Ustav Republike Crne Gore kao najviši pravni akt u Republici. Odredbama Ustava zagaranovan je minimum socijalno radnih prava zaposlenih, među kojima i jedno od temeljnih socijalnih prava radnika: pravo na zaštitu na radu. Samom tom činjenicom opredijeljen je i karakter ovog pojma u odnosu na njegov društveni značaj i interes države kod uređivanja i opšteg tretmana ove materije.

Ciljevi Udruženja sadržani u Programu

Udruženje ima za cilj:

- unapređenje uslova rada i razvijanje saradnje subjekata zaduženih za sticanje prava i obaveza iz ove oblasti;
- stručno osposobljavanje i usavršavanje članova;
- stalan protok ideja i informacija vezanih za primjenu zaštite na radu;
- omogućavanje pristupa izvorima stručne pomoći za rješavanje konkretnih problema vezanih za zaštitu na radu i zaštitu životne i radne sredine zaposlenih;
- praćenje i analizu stanja zaštite na radu u Republici i obezbjeđenje odgovarajućeg nivoa i broja podataka;
- preduzimanje mjera pomoći članovima u svrhu obrazovanja i napredovanja u struci;
- podsticanje razvoja institucija čija je primarna ili izvedena djelatnost zaštita na radu;
- podsticaj uključivanja u sistem međunarodnih normi i organizacija koje su upućene na zaštitu na radu zaposlenih u bilo kom obliku radnog angažovanja;
- obezbjeđenje odgovarajućeg tretmana zaštite na radu u svim oblastima privređivanja i drugih oblika društvenih aktivnosti u kojima se ovaj pojam definiše kao
- pravo i obaveza činilaca primjene;

- uspostavljanje međunarodne saradnje kao vida aktivnosti kojima se stiče uvid u postojeće stanje u drugim zemljama i regionima u Evropi i svijetu.

Trajni zadaci Udruženja su:

- razvijanje osjećaja članova za timski rad i izgrađivanje svijesti o neophodnosti multi i interdisciplinarnog pristupa u rješavanju problema iz oblasti zaštite na radu;
- organizovanje naučnih i stručnih skupova na kojima se prezentiraju najnovija naučna i stručna dostignuća iz ove oblasti;
- okupljanje i motivacija stručnjaka zaštite na radu koji obavljaju poslove u preduzećima, organima i ustanovama (naučnim, istraživačkim), različitih stručnih kvalifikacija i opredijeljenih specijalnosti za pojedine poslove iz predmetne oblasti;
- kontinuirana saradnja sa drugim organizacijama, naročito Sindikatom, Privrednom komorom, fondovima, osiguravajućim društvima i sl.;
- stalna veza sa inspeksijskim i drugim organima koji obavljaju kontrolnu funkciju u cilju unapređenja uslova rada i zaštite života i zdravlja zaposlenih;
- aktivna saradnja sa istim ili sličnim udruženjima i udruženjima koja u osnovi imaju slična opredjeljenja, ciljeve i zadatke;
- organizovanje takmičarskih manifestacija propagandnog karaktera sa ciljem popularizacije i približavanja ove materije široj populaciji;
- organizovanje stručnih ispita i drugih oblika obrazovanja i usavršavanja;
- informisanje javnosti o aktivnostima Udruženja, medijska obrada materijala i informacija o novinama u oblasti zaštite na radu;
- stručna pomoć u pripremi akata kojima se normira sistem zaštite na radu kod korisnika primjene;
- i drugi zadaci kojima se doprinosi realizaciji zadatih ciljeva i programskih opredjeljenja Udruženja.

Pravci djelovanja

Osnovna karakteristika djelovanja Udruženja jeste da ovaj postupak ima povratnu vezu i bivalentno dejstvo: od Udruženja ka članovima, društvenoj zajednici, institucijama i pojedincima i obratno. Iako se Udruženje osniva za teritoriju Republike Crne Gore njegovo dejstvo nije ograničeno samo na članove ove društveno-političke zajednice, već ima za cilj i zadatak da razvija kooperativne odnose sa svim subjektima koji za to pokažu interes, bez obzira na geografsko određenje, političku, stručnu, idejnu i drugu pripadnost, pod uslovom da je djelovanje ovih interesnih grupa i pojedinaca usklađeno sa dozvoljenim postupanjem saglasno odredbama Zakona o udruživanju građana.

Na unutrašnjem planu Udruženje usmjerava svoju aktivnost na podsticanje osjećaj za timski, multidisciplinarni i interdisciplinarni rad kao posledicu karaktera pojma zaštite na radu. U tom smislu Udruženje preduzima odgovarajuće mjere i aktivnosti kojima se ova materija približava

korisnicima u svim oblicima radnog i stručnog angažovanja. Isto tako, Udruženje posvećuje posebnu pažnju edukaciji svih dijelova populacije zahvaćenih pravnom regulativom u oblasti zaštite na radu, kao i propagiranju akcija čiji sadržaj ima za svrhu unapređenje i kvalitetnu spoznaju pojmova iz oblasti zaštite na radu.

Obzirom da je stvoren okvir za dalje normativno pravno regulisanje zaštite na radu to će Udruženje kroz svoje djelovanje prihvatiti i realizovati ulogu inicijatora i eventualnog učesnika u izradi novih propisa u ovoj oblasti na bazi stečenih iskustava organizacije i njenih članica.

Udruženje usmjerava svoje aktivnosti na institucije sistema preko kojih na posredan način može kreirati politiku razvojnih aktivnosti u domenu zaštite na radu. Pored državnih organa i organizacija rad Udruženja je usmjeren na istraživačko razvojne i druge institucije koje rješavaju praktične probleme iz oblasti zaštite na radu.

Pored ovih aktivnosti Udruženje će djelovati u pravcu objedinjavanja

minimuma zajedničkih interesa zaposlenih i poslodavaca u ostvarivanju zaštite na radu u periodu značajnih društvenih i sistemskih promjena, kao i u svim drugim uslovima u kojima se odvijaju radni procesi kao neposredni rizici za život i zdravlje zaposlenih.

Način ostvarivanja programskih načela

Udruženje realizuje svoje programske ciljeve i zadatke na način što:

- vrši informisanje članova i javnosti o svojim aktivnostima;
- organizuje stručne skupove (seminare, savjetovanja i sl.);
- publikuje stručne radove, prevode međunarodnih akata, materiju iz uporednog zakonodavstva;
- na prikladan način vrši edukaciju mlade populacije (posjete školama, takmičenjima učenika i sl.);
- organizuje takmičenja iz oblasti zaštite na radu;
- zaključuje sporazume o saradnji i pružanju stručne pomoći;
- angažuje stručna lica na planu približavanja ove materije korisnicima;
- vrši analizu stanja u cjelini ili u pojedinim segmentima zaštite na radu;
- organizuje sistemsko prikupljanje podataka od interesa za svoj rad;
- organizuje posjete kolektivima zaposlenih i poslodavaca;
- predlaže konkretne oblike učešća u normativizaciji zaštite na radu;
- vrši i druge poslove kojima se na neposredan način vrši realizacija programskih ciljeva i zadataka Udruženja.

* * *

Kontrolu ostvarivanja ovih funkcija Udruženja vrše svi članovi i organizaciona tijela unutar Udruženja. Realizacija ciljeva i zadataka Udruženja je predmet posebne obrade dijela periodičnih izvještaja o radu organa Udruženja koji se usvaja na sjednicama Skupštine Udruženja.

Za ostvarivanje pojedinačnih zadataka organi Udruženja mogu zadužiti organizacije i pojedince kao nosioce ovih poslova.

Odgovornost za sprovođenje Programa

Svaki član Udruženja prihvata obaveze propisane Zakonom o udruživanju građana i Statutom Udruženja.

Pojedinačna prava i obaveze članova Udruženja moraju biti usklađeni sa ovim Programom.

Odstupanje od načela sadržanih u ovom Programu povlači odgovornost propisanu Zakonom i Statutom Udruženja. Svaka radnja preuzeta u suprotnosti sa ovim načelima povlači odgovornost njenog počinioca u smislu Zakona i Statuta Udruženja.

Organi udruženja mogu definisati konkretne oblike odgovornosti članova za neizvršavanje ili nepoštovanje zadataka i obaveza preuzetih po osnovu članstva u Udruženju i zadatih aktivnosti.

Članovi Udruženja su dužni u svemu postupati u saglasnosti sa načelima pravnog poretka u Republici i starati se o principima zakonitosti u svom radu u Udruženju. U vezi sa tim iz članstva u Udruženju ne može proisteći nikakav monopolski položaj u odnosu na pojedince i saradničke institucije, kao i druga udruženja i organizacije u Republici.

Donošenjem ovog Programa članovi potvrđuju da su upoznati sa njegovim sadržajem, pravima i obavezama. Svaki član koji pristupa Udruženju dužan je upoznati se sa ovim Programom, te se pristupom Udruženju ima smatrati da je član upoznat sa njegovim sadržajem.

Izmjene i dopune ovog Programa mogu se vršiti na način i po postupku kao i za njegovo donošenje.

U Podgorici, 04. 02. 2000. godine

PREDSJEDAVALAČ

SKUPŠTINE UDRUŽENJA

Časlav Vukčević, dipl. ing.